

Anvisningar och kriterier gällande stöd för närståendevård

Innehåll

Stöd för närståendevård	2
Hur ansöker man om stöd för närståendevård?	2
Beviljande av stöd för närståendevård.....	3
Förutsättningar för beviljande.....	3
Processen inom närståendevård.....	5
Vårdarvodesklasser	6
Klass I.....	6
Klass II	6
Specialvårdsarvode klass III	6
Avtal samt vård-och serviceplan.....	7
Närståendevårdarens välmående och hälsa	7
Närståendevårdarens rätt till ledighet.....	8
Stöd och service	8
Avlösarservice.....	9
Avbrott i närståendevården	9
Stöd åt närståendevårdare	10
Kontaktuppgifter.....	11

Stöd för närståendevård

Med närståendevård avses att en närstående ger vård och omsorg i hemförhållanden åt en person med sjukdom eller funktionshinder.

Om den vårdbehövande främst behöver hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet samt med hemvårdssysslor beviljas inte stöd för närståendevård.

Stödet för närståendevård grundar sig på lagen om stöd för närståendevård (937/2005) samt social- och hälsovårdsnämndens godkända kriterier.

Hur ansöker man om stöd för närståendevård?

Ansökan om stöd för närståendevård görs skriftligt på en ansökningsblankett. Till ansökan ska bifogas läkarintyg eller motsvarande intyg (C- intyg, epikris, omfattande utredning av sakkunnig) som beskriver den nuvarande situationen.

Ansökan lämnas in till handikappomsorgen om vårdtagaren är under 65 år och till äldreomsorgen när vårdtagaren är över 65 år.

Ta gärna kontakt med den person som ansvarar för närståendevården i din kommun. Kontaktuppgifter finns på sidan 12.

Beviljande av stöd för närståendevård

Stöd för närståendevård är lagstadgad, men anslagsbunden socialservice. Social- och hälsovårdsnämnden godkände (27.5.2015 § 17) att stöd för närståendevård beviljas åt alla som ansöker om stödet och uppfyller kriterierna för närståendevård. Vårdaren har inte subjektiv rätt till stödet, det är kommunen som beslutar om stödets nivå och kriterier. Budgetanslagen finns inom handikappservice för vårdtagare under 65 år och inom äldreomsorgen för vårdtagare över 65 år. Då den vårdbehövande är under 16 år, jämförs han/hon med andra i samma åldersgrupp.

Stöd för närståendevård beviljas tidigast från början av den månaden då ansökan inkommit. Ifall ansökan inkommit då vårdtagaren inte vårdats i hemmet av närståendevårdaren framflyttas avtalets startdatum tills vården i hemmet återupptas.

Stöd för närståendevård kan beviljas till personer som bor i någon kommun/stad som hör till Jakobstads samarbetsområde och har den som sin hemkommun.

Förutsättningar för beviljande

1. Personen behöver på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, handikapp eller annan motsvarande orsak vård eller annan omsorg i hemförhållanden.
2. Anhörig eller annan för vårdtagaren närstående person är beredd att ansvara för vård och omsorg med hjälp av nödvändiga tjänster.
3. Vårdarens hälsa och funktionsförmåga motsvarar de krav som närståendevården ställer. Närståendevårdaren skall ha fyllt 18 år och ha tillräckliga psykiska och fysiska krafter för att kunna bära helhetsansvaret för den vårdbehövande samt garantera en ändamålsenlig och kvalitativ vård.

Om vårdaren är beviljad FPA:s förhöjda vårdbidrag på grund av eget vårdbehov beviljas inte stöd för närståendevård. Vid behov skall vårdaren uppvisa ett godtagbart läkarintyg.

4. Närståendevården är tillsammans med övriga nödvändiga tjänster inom social- och hälsovården tillräckliga för att garantera vårdtagarens välmående, hälsa och säkerhet i hemmet.
5. Vårdtagarens hem är, vad sanitära och andra förhållanden beträffar, ändamålsenlig för den vård som skall ges där.
6. Beviljandet av stödet bedöms vara förenligt med vårdtagarens bästa.
7. Stöd för närståendevård beviljas inte åt personer som har behov av hjälp endast i ärenden utanför hemmet samt hemvårdssysslor.

Processen inom närståendevård

Vårdarvodesklasser

Vårdararvodets storlek justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som avser i 96 § i arbetstagarrens pensionslag (395/2006)

Klass I, 392,57 € (2018)

- Vårdtagaren har behov av vård, omsorg, handledning eller tillsyn i flera av de personliga dagliga funktionerna. Personliga funktioner kan vara t.ex. hjälp vid matsituationer, hjälp med mediciner, förflyttning, på- och avklädning, toalettbesök, skötsel av personlig hygien.
- Vårdarbetet binder vårdaren en stor del av dygnet.
- Ett lägre vårdarvode kan betalas på begäran (t.ex. inkomstgräns som påverkar pensionen).

Klass II, 530,91 € (2018)

- Vårdtagaren behöver omfattande vård, omsorg, handledning eller tillsyn i flera av de personliga dagliga funktionerna. Personliga funktioner kan vara t.ex. hjälp vid matsituationer, hjälp med mediciner, förflyttning, på- och avklädning, toalettbesök, skötsel av personlig hygien.
- Vårdarbetet binder vårdaren största delen av dygnet, regelbundet även nattetid.
- Ifall vårdtagaren har regelbunden intervallvård 14 dygn/mån. sänks arvodet till klass I.
- Ifall vårdtagaren erhåller mycket kommunala vård- och öppenvårdstjänster (regelbunden hemservice, dagverksamhet, personlig assistans, stödperson, över 60h/mån) sänks arvodet till klass I.
- Ett lägre vårdarvode kan betalas på begäran (t.ex. inkomstgräns som påverkar pensionen).

Specialvårdsarvode klass III, 785,14 € (2018)

- Specialvårdsarvode kan utbetalas under en kortare period t.ex. under en tung förändringsfas.
- Omsorgsarbetet förutsätter arbetsinsats på heltid och att vårdaren uteblir från sitt förvärvsarbete.
- Specialvårdsarvode kan inte betalas till vårdare som:
  - har rätt till specialvårdspenning enligt 10 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004).
  - har rätt till alterneringsersättning enligt 13§ i lagen om alterneringsledighet (1305/2002).
  - är pensionstagare, har dagpenning, studerar eller har någon annan regelbunden inkomst.

Avtal samt vård-och serviceplan

Stöd för närståendevård beviljas tillsvidare och avtalet granskas regelbundet eller vid behov. Avtal görs mellan vårdaren och kommunen. Närståendevårdaren står inte i ett sådant arbetsförhållande till kommunen, vilket avses i arbetsavtalslagen. Närståendevårdarna är olycksfallsförsäkrade i vårdarbetet. Av särskilda skäl kan avtalet ingås för viss tid.

Avtalet om närståendevården bör omfatta följande:

- Vårdarvodets storlek och utbetalningssätt.
- Rätten till lediga dagar samt plan hur dessa tas ut.
- Avtalets giltighetstid, fortgående eller tidsbundet.
- Utbetalning av vårdarvodet då vården avbryts p.g.a. vårdarens eller vårdtagarens situation/hälsotillstånd.
- Uppsägningstiden.

En vård- och serviceplan som bifogas avtalet om stöd för närståendevård skall alltid göras upp mellan kommunen, den vårdbehövande och närståendevårdaren. Med hjälp av planen försäkras man sig om att närståendevården förverkligas så att den tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster tryggar en tillräcklig service med tanke på den vårdbehövande välbefinnande, hälsa och säkerhet.

Närståendevårdarens välmående och hälsa

Kommunen ska vid behov ordna undersökningar av närståendevårdarens välmående och hälsa samt sådana social- och hälsovårdstjänster som stöder vårdarnas välmående och vårduppdrag.

Inom social- och hälsovårdsverket ordnas detta genom att erbjuda 65 år fyllda närståendevårdare hälsoundersökning. Närståendevårdare som har möjlighet att få hälsoundersökningar på annat sätt hänvisas i första hand använda sig av detta t.ex. närståendevårdare i arbetslivet skall vända sig till den egna arbetshälsovården.

Närståendevårdarens rätt till ledighet

- Vårdaren har rätt till minst tre dygn ledig tid per sådan kalendermånad under vilken han/hon oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag.
- Rätten till ledighet kvarstår trots att vårdtagaren erhåller service utanför hemmet max 5-7 h/vardag.
- Vårdtagarens läroplikt minskar inte närståendevårdarens rätt till ledighet.
- I vård- och serviceplanen för stöd för närståendevård avtalas om hur ledigheterna skall ordnas. Ledigheten ordnas med beaktande av vårdarens önskemål samt kommunens möjligheter att ordna ledigheten.
- Vårdaren rekommenderas ta ut sina lediga dagar månatligen, men de kan även användas i efterskott under samma kalenderår. December månads lediga dagar skall tas ut senast under december.
- Under de lagstadgade lediga dagarna uppbärs en vårdavgift enligt klientavgiftslagens 6 b §.

Stöd och service

Under närståendevårdarens ledighet behöver vårdtagaren vård och omsorg av någon annan än av närståendevårdaren. Vården av vårdtagaren kan ordnas på fler olika sätt och bedöms alltid individuellt.

Vården av vårdtagaren inom äldreomsorgen kan ordnas genom dagverksamhet, avlösarservice, intervallvård. Äldreomsorgen kan också erbjuda avlastning i hemmet eller intervallvård med servicesedel.

Vården av vårdtagaren inom handikappomsorgen kan ordnas genom dagverksamhet, avlösarservice, korttidsvård eller intervallvård.

Avlösarservice

Social- och hälsovårdsverket tog fr.o.m. 1.10.2011 i bruk denna verksamhet inom närståendevården. Målet med denna verksamhet är att stödja närståendevårdarens förutsättningar att orka i arbetet genom möjligheten att närståendevårdaren kan ta ut sina lagstadgade 3 lediga dagar per månad.

Avlösarservice innebär att en lämplig person inom familjen eller någon bekant vårdar vårdtagaren (minst 8 h/dygn) medan närståendevårdaren tar ut sina 3 lediga dagar/månad. Avlösaren har gjort ett avtal med social- och hälsovårdsverket och får arvode för sitt uppdrag. Under de lagstadgade lediga dagarna uppbärs en vårdavgift enligt klientavgiftslagens 6 b §. Vårdtagarens avgift är 11,40€/dygn (2018).

Avbrott i närståendevården

Uppsägningstiden för avtalet är från kommunens sida två månader och från vårdarens sida en månad. Oberoende av uppsägningstiden avslutas avtalet i slutet av den månad under vilken vården blir obehövlig på basen av förändringar i vårdtagarens hälsotillstånd (t.ex. då vårdtagaren flyttar till annan vårdform). Avtalet kan sägas upp omedelbart, ifall vården inte är till fördel för vårdtagaren eller riskerar vårdtagarens hälsa och säkerhet. Avtalet från Social- och hälsovårdsverkets sida sägs alltid upp skriftligen. Om vården avbryts tillfälligt p.g.a. den vårdbehövandes hälsotillstånd, avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad. Om vården avbryts p.g.a. vårdarens hälsotillstånd utbetalas vårdarvodet under 7 karensdagar. Närståendevårdaren förbinder sig att meddela om sådana förändringar som påverkar vårdarvodet. Social- och hälsovårdsverket återkräver vårdarvode som utbetalats på felaktiga grunder.

Närståendevårdaren förbinder sig att meddela om förändringar i vården, vårdtagarens funktionsförmåga förändras, ni anlitar hemservice, ni har intervallvård o.s.v. Meddela in- och utskrivningsdag då vårdtagaren är på sjukhus eller på annan vårdenhet. Meddela även om förändringar i närståendevårdarens hälsotillstånd t.ex. sjukhusintagning.

Stöd åt närståendevårdare

FPA

- Anpassnings- och rehabiliteringskurser
- www.fpa.fi

Folkhälsan

- Rekreationsdagar
- Semesterdagar
- Anhörigcafé
- Öppna dörrar kurs
- Lyfta tillsammans kurs
- Vattengymnastik
- Träning i konditionssal
- Sluten diskussionsgrupp på Facebook
- www.folkhalsan.fi

Svenska semesterförbundet i Finland r.f.

- Semesterförbundet ordnar semestrar för olika målgrupper som t.ex. familjer, seniorer, närståendevårdare, ensamma, handikappade och kroniskt sjuka.
- <https://www.semester.fi/start/>

Kontaktuppgifter

Social- och hälsovårdsverkets växel tel. 06 7863111

Stöd för närståendevård inom äldreomsorgen, vårdtagare 65+

Jakobstad, Pedersöre

06-786 3745

Larsmo, Nykarleby

06-786 3570

Besöksadress: Seniorcenter

Runebergsgatan 9

Postadress: Staden Jakobstad, Social- och hälsovårdsverket

Äldreomsorgen, närståendevård

PB 111, 68601 Jakobstad

Stöd för närståendevård inom handikappomsorgen, vårdtagaren 0-65år

Barn och unga 0-21år

Jakobstad, Larsmo

(06) 7863726

Barn och unga 0-21år

Pedersöre, Nykarleby

(06) 7850202

Vuxna 21-65år

Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby

(06) 7863733

Besöksadress: Socialbyrån

Strengbergsgatan 1

Postadress: Staden Jakobstad, Social- och hälsovårdsverket

Handikappomsorgen, närståendevård

PB 111, 68601 Jakobstad